

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2349/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Мандић, адвокат из ..., против тужене "ББ банка" а.д. Београд, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3265/22 од 18.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужене и **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3265/22 од 18.11.2022. године у делу става првог изреке и одлуци о трошковима поступка и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1443/18 од 20.07.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 1443/18 од 16.09.2021. године у делу става трећег изреке у односу на потраживање на име награде из добитка-LTI (дугорочни програм награђивања) за 2014. годину и на име једнократне годишње награде-STI за 2014. годину и у ставу четвртом изреке (одлука о трошковима поступка), па се у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

У преосталом делу **ОДБИЈА СЕ** као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3265/22 од 18.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1433/18 од 20.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда за одлучивање у овој правној ствари. Ставом другим изреке, дозвољено је преиначење тужбе тужиоца као у поднеску предатом на рочишту 22.03.2021. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати на име награде из добитка-LTI (дугорочни програм награђивања) за 2011, 2012, 2013. и 2014. годину појединачне износе са законском затезном каматом по годишњем доспећу до исплате (чија је висина и доспелост ближе одређене тим ставом) и на име једнократне годишње награде-STI за 2014. годину износ од 4.068.637,36 динара са законском затезном каматом почев од 22.09.2020. године, до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 932.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3265/22 од 18.11.2022. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена у ставу трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, одбија се захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11...18/20), Врховни суд је оценио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на које ревизијски суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се указује ревизијом, обзиром да је побијана одлука заснована је на чињеничном стању које је утврђено оценом доказа извршеном од стране првостепеног суда. Осим тога, оваквим ревизијским наводима суштински се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања на којем су засноване нижестепене одлуке, што не представља дозвољени ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене на неодређено време на основу закљученог уговора о раду од 18.05.2004. године, са пратећим анексима уговора. Од 10.11.2008. године је обављао послове радног места заменика председника Извршног одбора сагласно анексу уговора од 03.11.2008. године. Тужилац је поднео захтев послодавцу 04.05.2016. године да му престане радни однос са 31.05.2016. године (погрешно уписано 01.05.2016. год.), те да се изврши оцена његовог радног учинка за 2014. и 2015. годину. У складу са Упутством-оцена радног учинка запослених, тужилац је сачинио Извештај о учинку за 2014. годину и дао самопроцену рада према постављеним циљевима, који није потписан од стране надлежног органа тужене Compensation Committee. Између странака закључен је Споразум од 27.05.2016. године о престакну радног односа закључно са 31.05.2016. године, применом члана 177. Закона о раду. У одредби члана 3. тачка 2. алинеја 3. и 4. тог споразума, тужилац и тужена су се сагласили да тужилац има право на једнократну годишњу награду из добитка (STI) сразмерно времену проведеном на раду у години за коју се исплаћује и складу са актим банке, Анексом уговора од 16.02.2011 године (уговорено у члану 3.) и Анексом уговора од 20.12.2012. године (уговорено у члану 2.), као и LTI за године за које је утврђено право, а исплаћује се под условима из тачке 5.2 под б) „Награде из добитка“ члана 2. Анекса од 16.02.2011. године и члана 1. Анекса од 20.12.2012. године. Наведеним анексима уговорено је право тужиоца на део зараде по основу радног учинка и награде из добитка, као и услови, начин обрачуна и исплате, и рокови у којима се исплаћује уговорена једнократна годишња награда из добити.

У вези са уговореном наградом тужиоца, а ради исплате награде и начина обрачуна награде (LTI) за 2011, 2012. и 2013. годину, донете су Одлуке органа тужене Compensation Committee, бр. 6185-2 од 22.03.2012. године, бр. 5220/3 од 05.03.2013. године и бр. 3538/3 од 28.02.2014. године. Скупштина тужене банке је донела Одлуку о расподели добитка из 2011. године и кумулираног нераспоређеног добитка из ранијих година од 25.04.2012. године, Одлуку о расподели добитка из 2012. године и

кумулираног нераспоређеног добитка из ранијих година од 24.04.2013. године и Одлуку о расподели добитка из 2013. године, број 5060/3 од 17.04.2014. године. Извршни одбор тужене донео је Одлуку бр. 8829 од 26.04.2012. године, Одлуку број 10091 од 26.04.2013. године и Одлуку број 8062 од 23.04.2014. године које су се односиле на расподелу добити сагласно одлукама Скупштине банке, којима је утврђено право тужиоца и висина награда за исплату из добитка STI (једнократна годишња награда) и LTI (дугорочни програм награђивања), а према проценту за радни учинак „А“ за 2011. и 2012. годину и за 2013. годину према проценту за радни учинак „Б“.

Скупштина тужене банке је донела Одлуку о расподели добитка из 2014. године и нераспоређеног добитка из ранијих година од 04.06.2015. године, којом је одређено да се награде из добитка распоређују за чланове менаџмента банке и запосленима у складу са одлуком Compensation Committee. Том одлуком овлашћен је Извршни одбор да у складу са одлуком Compensation Committee и интерним актима банке донесе одлуку о висини награде из добитка (примања из добитка) запосленима у банци утврђене одлуком Compensation Committee. Решењем Народне банке Србије – Управе за надзор над финансијским институцијама од 05.09.2016. године одбијен је захтев за давање претходног одобрења туженој банци за расподелу добити (исплатом дивиденди својим акционарима или исплатом учешћа у добити и других давања из добити банке члановима органа управљања и запосленима у банци) која се односи на 2014. и 2015. годину, због неотклањања неправилности у пословању и исказаног губитка (у кварталима који су претходили). Одлуком Извршног одбора о исплати награде из добитка запосленима банке за 2014. годину од 17.09.2020. године, одређено је да се сагласно принципима исплате награде из добитка утврђеним на седници Compensation Committee одржаној дана 20.03.2020. године, запосленима банке утврђен је начин расподеле награде за 2014. годину према исказаним платним разредима и оценама радног учинка и проценту утврђивања награда из добитка, а која ће се исплатити 21.09.2020. године. Одредбама свих претходно наведених аката тужене банке предвиђен је начин обрачуна награде из добитка, као и рокови исплате. На основу налаза вештака и допунског налаза вештака утврђена је висина новчаног потраживања за 2011, 2012, 2013. и 2014. године, те да је 21.09.2020. године тужена осталим запосленима исплатила STI (једнократна годишња награда) за 2014. годину.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом чланова 14. и 105. Закона о раду, закључили да је тужена у обавези да тужиоцу исплати износе награде из добитка LTI за 2011, 2012, 2013. и 2014. годину, која доспева истеком периода од 36 месеци (период чекања) од доношења одлуке Извршног одбора и награде из добитка STI за 2014. годину, те да је неоснован истакнут приговор застарелости предметних новчаних потраживања. У конкретном случају, право запосленог на учешће у добити уговорено је анексом уговора о раду, испоштована је процедура и услови за стицање награде из добитка за 2011, 2012. и 2013. годину, а сагласно коначним одлукама надлежних органа тужене, тужиоцу је утврђено право на LTI за сваку од наведених година. Имајући у виду одредбе споразума о престанку радног односа, те да је тужена донела одлуку о исплати награде из добитка за 2014 године, да је у тој години пословала позитивно и да је запосленима исплаћена награда из добитка STI за 2014. годину, а да је тужилац благовремено поднео захтев за оцењивање свог радног учинка за 2014. годину услед чега не може да трпи последице непоступања послодавца у складу са Упутством о оцењивању, оценили су да тужилац основано потражује исплату награде из добитка-LTI (дугорочни програм награђивања) и једнократну годишњу награду- STI и за 2014. пословну годину.

По становишту Врховног суда, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права у односу на новчано потраживање на име награде из добитка-LTI (дугорочни програм награђивања) за 2011, 2012. и 2013. годину.

Одредбом члана 105. Закона о раду, прописано је да зарада из члана 104. став 1. овог закона, састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду. Ставом 2. је прописано да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматра се зарада која садржи порез и доприносе који се плаћају из зараде, док је ставом 3. прописано да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тач. 4) и 5), члана 118. тач. 1-4), члана 119, члана 120. тачка 1) и члана 158. овог закона.

Одредбом члана 14. истог закона, прописано је да уговором о раду или одлуком послодавца може се утврдити учешће запосленог у добити оствареној у пословној години, у складу са законом и општим актом. Дакле, то право запосленог регулисано је као могућност да се на аутономној основи предвиди учешће запосленог у добити послодавца оствареној у пословној години, а не као обавеза послодавца, а право на исплату по том основу утврђује послодавац одлуком, као у конкретном случају у погледу награде из добитка-LTI (дугорочни програм награђивања) за 2011, 2012. и 2013. годину.

Политиком зарада и других примања запослених код тужене одређено је да Скупштина банке по усвајању извештаја о пословању банке доноси одлуку о расподели добитка остварених у пословној години којом се утврђује износ нето добитка који се расподељује као награда из добити запосленима који по основу радног учинка за пословну годину за коју се исплаћује добије оцену А, Б или Ц. Висина зависи од посла који запослени обавља, исплаћује се јенекратно најкасније 30 дана од дана доношења одлуке Скупштине банке -STI и исплатом у року од 36 месеци (период чекања) од дана доношења одлуке Скупштине банке -LTI (тачка 5.4).

У конкретном случају према утврђеном чињеничном стању надлежни органи тужене Compensation Committee и Скупштина банке, донели су одлуке о расподели добитка које су садржале и награду из добитка за запослене у складу са политиком зарада и других примања (LTI) за 2011, 2012. и 2013. годину. Скупштина банке је за сваку одлуку о расподели добити овластила Извршни одбор да донесе одлуку о висини награде из добитка што је извршни одбор и учинио. Тим одлукама утврђено је одређеним запосленима, међу којима је и тужилац, право на награду из добитка и право на исплату награде из добитка LTI (дугорочни програм награђивања) за 2011, 2012. и 2013. годину (јер испуњавају услов за исплату), одређен је начин обрачуна и висина исте, као и рокови за исплату и то 30 дана од дана обрачуна LTI-последњег дана периода чекања (36 месеци). Наведене одлуке као коначне, произвеле су дејство о чему је тужена у писаној форми обавестила тужиоца (актим од 24.05.2012.године, 03.06.2013. године и 01.09.2014. године) и исте не могу бити предмет преиспитивања у овој парници (радни спор), имајући при том у виду да тужена није доставила доказ да је евентуално покренут поступак пред судом за утврђење ништавости неке од наведених одлука. Такође, на основу члана 177. Закона о раду тужена је са тужиоцем закључила споразум о престаку радног односа којим је уговорено његово право на

награду из добитка, из којих разлога се неосновно ревизијом указује на губитак права на LTI у случају подношења оставке на лични захтев и ништавост споразума.

У тој ситуацији је без утицаја и позивање туженог у ревизији на одредбе члана 61. и 65. Закона о привредним друштвима, те да право на предметну исплату зависи од претходно донете Одлука Скупштине којом би акционари били упознати да постоји лични интерес тужиоца са наведеном исплатом, а ради одобравања исплате.

Неосновано се наводима ревизије указује да тиме што је решењем Народне банке Србије од 05.09.2016. године туженој ускраћено давање претходног одобрења за расподелу добити и да тужиоцу зато нису могле бити исплаћене тражене награде из добити. Ово из разлога што се наведено решење НБС донето применом члана 25. Закона о банкама, односи на расподелу добити из 2014. и 2015. године исплатом дивиденди својим акционарима или исплатом учешћа у добити, односно других давања из добити банке за наведене године и не може се примењивати ретроактивно, а из приложене потврде НБС од 9.10.2020 године проилази да је тужена банка била под корективним мерама у периоду од 10.06.2014. године до 1.07.2020. године, како то правилно закључују нижестепени судови. Такође, са становишта правилне примене материјалног права судови налазе да је неоснован истакнут приговор застарелости новчаног потраживања, будући да утврђени износи награде из добитка ЛТИ (дугорочни програм награђивања) доспевају на наплату истеком 36 месеци од доношења одлуке у складу са општим актом тужене банке. Имајући у виду доспелости за свако појединачно потраживање LTI за 2011, 2012. и 2013. године, а да је тужба у овој правној ствари поднета 19.04.2018. године, то није протекао трогодишњи рок застарелости у смислу члана 196 Закона о раду.

Следом изложеног, тужена је у обавези да тужиоцу накнади штету у висини неисплаћене награде из добитка-LTI (дугорочни програм награђивања) за 2011, 2012. и 2013. годину, у складу са донетим одлукама надлежних органа тужене (Compensation Committee, Скупштине и Извршног одбора) у прописаној процедури којим је тужиоцу утврђено право на те исплате, у складу са закљученим анексима уговора о раду којим су уређена међусобна права и обавезе и закљученим споразумом о престанку радног односа, а у висини потраживања утврђеној налазом вештака који је сачињен на основу документације које је тужена доставила.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Међутим, по оцени Врховног суда, у погледу дела тужбеног захтева за исплату потраживање из добитка STI (једнократна годишња награда) и LTI (дугорочни програм награђивања) за 2014.годину, правилност примене материјалног права се за сада не може испитати због непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Анексима уговора о раду од 16.02.2011. године и 20.12.2012. године уговорено је право тужиоца на учешће у добити послодавца у пословној години, у складу са законом и општим актима послодавца, при том право на исплату тог новчаног потраживања у погледу услова, обима и начина исплате утврђује послодавац. Одлуком Скупштине тужене банке о расподели добитка из 2014. године и нераспоређеног добитка из ранијих година од 04.06.2015. године, одређена је намена расподеле између осталих и за награде из добитка за чланове менаџмента банке и запосленима у складу са одлуком

Compensation Committee. Том одлуком овлашћен је Извршни одбор банке да донесе одлуку о висини награде из добитка (примања из добитка) запосленима у банци у складу са одлуком Compensation Committee и интерним актима банке. Након донетог решења Народне банке Србије од 05.09.2016. године која се односи на 2014. и 2015. годину и периода од 10.06.2014. године до 1.07.2020. године када је тужена банка била под корективним мерама, Извршни одбор тужене донео је одлуке о исплати награде из добитка запосленима за 2014. годину број 575/О и број 579/О обе од 17.09.2020. године (засноване на одлуци Скупштине банке од 04.06.2016. године). У одлуци број 575/О у којој је констатовано да је донета сагласно принципима исплате награде из добитка утврђеним на седници Compensation Committee одржаној дана 20.03.2020. године, одређени су услови и начин расподеле награде за 2014. годину запосленима банке и да ће се исплатити 21.09.2020. године, али при том (за разлику од раније донетих одлуке) без утврђења којим запосленима и у којој висини се утврђује право на исплату тог потраживања.

У време доношења наведених одлука извршног одбора тужене, тужилац није био у радном односу код тужене. Међутим, нижестепени судови нису имали у виду да је одлуком број 575/О у члановима 3. и 6. и одлуком број 579/О у члановима 2. и 5, регулисано право на исплату и запосленима којима је радни однос престао, уколико испуњавају услове за остваривање права на LTI и STI за 2014. годину са обавезом да доставе комплетирани писани захтев за исплату. Осим тога, становиште нижестепених судова да је тужени предметно новчано потраживање за 2014. годину исплатио запосленима и да зато није могао тужиоца да стави у неповољнији положај у односу на остале запослене за сада се не може прихватити, а код утврђења да је запосленима исплаћена награда из добитка STI (једнократна годишња награда) за 2014. године, при чему није расправљена околност у погледу исплате тог новчаног потраживања, као и исплате награде из добитка LTI (дугорочни програм награђивања), у односу на запослене којима је престао радни однос код тужене банке.

Следом наведеног, првостепени суд ће у поновном поступку потпуно утврдити чињенично стање у смислу изнетих примедби, да би потом правилном применом материјалног права одлучио о том делу тужбеног захтева.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић